

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні циклової комісії
товарознавства та підприємництва
№ 1 від «30» серпня 2022 р.
Голова циклової комісії

Наталія ГРІН

(підпис)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК9 БЕЗПЕКА ЖИТТЯ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ	
Галузь знань	18 «Виробництво та технології»
Спеціальність	181 «Харчові технології»
Освітньо-професійна програма	«Харчові технології»
Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус навчальної дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Денна
Семестр	На базі БСО -1, 2
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	4/120
Мова викладання	Українська
Розробник	Людмила Пилипенко, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач
Предмет вивчення навчальної дисципліни	Предметом вивчення є аналіз негативного впливу різного роду небезпек на життя та здоров'я людини, а також методів, засобів і заходів захисту від них, а також система положень, норм і правил, що дозволяє людині безпечно здійснювати трудову діяльність, пов'язану з використанням технічних засобів праці
Мета навчальної дисципліни	Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку та в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.
Компетентності, заплановані знання та вміння	Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Харчові технології», а саме: Загальні компетентності: ЗК 2. Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого

	<p>розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Спеціальні компетентності:</p> <p>СК 4. Здатність застосовувати практичні уміння і навички під час виробництва якісної і безпечної продукції.</p> <p>СК 12. Здатність організувати безпечну роботу виробничої дільниці (підрозділу) з урахуванням вимог чинного законодавства охорони праці, раціональних форм організації праці.</p> <p>СК 13. Здатність забезпечувати екологічну безпеку під час виробництва харчової продукції, розуміння соціальних наслідків своєї професійної діяльності.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни, здобувачі освіти повинні:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • проблеми і головні завдання безпеки життєдіяльності; • методи і системи забезпечення техногенної безпеки, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек; • положення нормативно-правових документів з охорони праці в своїй професійній діяльності; • коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання; • заходи щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ідентифікувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ і віднайти шляхи відвернення їхньої дії використовуючи імовірнісні структурно-логічні моделі; • оцінювати стан готовності організації до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями і показниками та надавати консультації працівникам організації щодо підвищення його рівня; • ефективно використовувати положення нормативно-правових документів в своїй діяльності; • обґрунтовувати вибір безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності); • ефективно виконувати функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі; • проводити заходи щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві; • впроваджувати безпечні технології, обирати оптимальні умови і режими праці, проектування та організації робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці
Заплановані результати навчання	<p>Програмні результати навчання:</p> <p>РН 1. Виконувати технологічні процеси виробництва харчової продукції із застосуванням сучасного технологічного устаткування.</p> <p>РН 6. Виявляти причини виникнення виробничих ситуацій і знаходити шляхи їх вирішення.</p>

	<p>РН 8. Застосовувати вимоги законодавства, нормативно-технічну та технологічну документацію в галузі харчових технологій в професійній діяльності.</p> <p>РН 9. Обирати сучасне технологічне устаткування для технічного оснащення нових або реконструйованих виробничих дільниць (підрозділів).</p> <p>РН 13. Організувати роботу окремих виробничих дільниць (підрозділів) харчових підприємств і координувати їх діяльність.</p> <p>РН 16. Організувати безпечні умови праці під час виробничої діяльності.</p> <p>.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Програма навчальної дисципліни</p> <p>МОДУЛЬ I. Безпека життєдіяльності</p> <p>Змістовний модуль 1. Поняття, сутність та місце безпеки життєдіяльності в навчальному процесі</p> <p>Тема 1. <i>Категорійно-поняттійний апарат з безпеки життєдіяльності</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Безпека життєдіяльності як категорія 2) Системний підхід у безпеці життєдіяльності 3) Класифікація небезпек <p>Тема 2. <i>Природні загрози, характер їхніх проявів та дій</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Абіотичні небезпеки 2) Біологічні небезпеки <p>Змістовний модуль 2. Техногенні небезпеки та їх наслідки</p> <p>Тема 3. <i>Пожежна та радіаційна безпека</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Техногенні небезпеки 2) Пожежі та вибухи 3) Основні характеристики іонізуючих випромінювань <p>Тема 4. <i>Хімічна безпека</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Характеристика небезпечних хімічних речовин 2) Особливості забруднення місцевості, води, продовольства при викиді хімічних речовин 3) Основні засоби захисту від хімічних небезпек <p>Змістовний модуль 3. Соціально-політичні небезпеки, їх види та особливості</p> <p>Тема 5. <i>Соціально-політичні небезпеки, їх види та особливості</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Соціально-політичні конфлікти з використанням зброї 2) Тероризм 3) Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини <p>Тема 6. <i>Застосування ризик-орієнтованого підходу в безпеці життєдіяльності</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем 2) Методичні підходи до визначення ризику 3) Управління ризиком <p>Тема 7. <i>Менеджмент безпеки та управління силами та засобами ОГ під час НС</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Правові норми, що регламентують управління безпекою життєдіяльності 2) Інформування населення про загрозу та виникнення НС, правила поведінки 3) Мета і загальна характеристика РіНР <p>МОДУЛЬ II. Основи охорони праці</p> <p>Змістовний модуль 4. Організаційно-правові засади охорони праці</p>

	<p>Тема 8. <i>Правові та організаційні основи охорони праці</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Законодавча та нормативна база України про охорону праці Управління охороною праці та обов'язки роботодавця 2) Навчання з питань охорони праці <p>Тема 9. <i>Профілактика травматизму та професійних захворювань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Травматизм і захворювання на виробництві 2) Заходи щодо попередження виробничого травматизму 3) Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві <p>Змістовний модуль 5. Основи фізіології та гігієни праці</p> <p>Тема 10. <i>Нормалізація повітряного середовища та виробничого освітлення</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Робоча зона та повітря робочої зони 2) Мікrokлімат виробничих приміщень 3) Характеристика природного та штучного освітлення <p>Тема 11. <i>Виробничий шум, вібрація та ЕМВ</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Характеристика виробничого шуму та вібрації 2) Електромагнітні поля та випромінювання 3) Випромінювання оптичного діапазону <p>Тема 12. <i>Санітарно-гігієнічні вимоги до виробничих процесів та обладнання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Класи шкідливості підприємств за санітарними нормами 2) Загальні вимоги до розташування підприємств 3) Організація робочого місця <p>Змістовний модуль 6. Основи виробничої безпеки</p> <p>Тема 13. <i>Вимоги безпеки до виробничих процесів та обладнання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів 2) Дія електричного струму на організм людини 3) Захист від ураження електричним струмом <p>Тема 14. <i>Основи пожежної профілактики</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Основні поняття та значення пожежної безпеки 2) Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничих об'єктів 3) Засоби і заходи пожежогасіння 		
Міждисциплінарні зв'язки	Харчова хімія, Процеси та апарати харчових виробництв, Біохімія та фізіологія харчування, Санітарно-гігієнічний та екологічний контроль в галузі, Устаткування ЗРГ з основами електротехніки, Основи військової, військово-медичної підготовки та цивільного захисту, Товарознавство та мікробіологія харчових продуктів		
Система оцінювання	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
	90-100	A	відміно
	82-89	B	добре
	75-81	C	
	66-74	D	задовільно
	60-65	E	
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Інформаційне забезпечення	<p>Основні законодавчі та нормативно-правові акти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кодекс законів про працю України, 1991 (зі змінами та доповненнями) 2. Кодекс цивільного захисту України, 2012 (зі змінами та доповненнями) 		

3. Закон України «Про охорону праці», 1992 (зі змінами та доповненнями)
4. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», 1992 (зі змінами та доповненнями)
5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», 1995 (зі змінами та доповненнями)
6. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», 1994 (зі змінами та доповненнями)
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», 1999 (зі змінами та доповненнями)
8. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», 1991 (зі змінами та доповненнями)
9. Закон України «Про захист людини від іонізуючих випромінювань», 1998 (зі змінами та доповненнями)
10. Закон України «Про основи національної безпеки України», 2003 (зі змінами та доповненнями)
11. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження порядку розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві» від 17.04.2019 № 337
12. Правила пожежної безпеки в Україні 2014, зі змінами та доповненнями
13. НПАОП 55.0-1.02-96 Правила охорони праці для підприємств громадського харчування
14. Державні санітарні правила і норми. Гігієнічні вимоги до організації роботи з ВДТ електронно-обчислювальних машин Дсан ПН 3.3.2-007-98
15. ДБН В.2.5-28-2006 «Природне і штучне освітлення».
16. ДСанПіН 3.3.6.096-2002 Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів
17. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
18. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
19. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації
20. Гігієнічні нормативи ГН 3.3.5-8-6.6.1-2002 «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу»

Основна література

1. Запорожець О.І, Халмурадов Б.Д., Применко В.І Безпека життєдіяльності. – К.: «Центр учбової літератури», 2020 - 448с.
2. Охорона праці та безпека життєдіяльності: навч. посіб. / О. М. Омелянов, А. В. Спірін, І. В. Твердохліб; Вінн. нац. аграр. ун-т. – Вінниця: ВНАУ, 2020. – 334 с. 21. Спірін А. В., Дерев'яно Д. А., Малиновські_
3. Войналович О.В., Марчишина Є.І. Охорона праці в галузі (харчові технології). Підручник для студентів спеціальності «Харчові технології», спеціалізація «Технологія зберігання та

- переробки водних біоресурсів»/ О.В.Войналович, Ї.І.Марчишина. – К.: Центр учбової літератури, 2021. - 582 с.
4. Желібо Є. П. Безпека життєдіяльності / Є. П. Желібо, Н. М. Завіруха, В. В. Зацарний : навч. посібник за редакцією Є. П. Желібо. – 8-е вид. – К. : Каравелла, 2018. – 264 с. 8.
 5. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі: Навч. Посібник. – Київ «Основа», 2011.- 551с.
 6. Ткачук К.Н., Зацарний В.В. Основи охорони праці.- К.: «Основа», 2014.- 456с.

Додаткова література

1. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч.посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 138 с.
2. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.
3. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.

19. Інформаційні ресурси

1. <http://www.ndiop.kiev.ua> Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці
2. <http://www.social.org.ua> Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України
3. <http://www.fse.gov.ua> Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності
4. <http://www.dnor.com.ua> Електронна база даних з питань охорони праці
5. <http://www.ohoronapraci.kiev.ua> Редакція журналу "Охорона праці"
6. <http://rada.gov.ua>, <https://zakon.rada.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. 2. <https://dsp.gov.ua/> Офіційний сайт Державної служби України з питань праці.
7. <https://www.dsns.gov.ua/> Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
8. <http://www.fssu.gov.ua/> Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.
9. <https://www.me.gov.ua/> Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.
10. http://www.sop.zp.ua/norm_zakon.php - Закони і Кодекси України.
11. <https://www.google.com.ua/search>. Ідентифікація небезпек [Електронний ресурс]